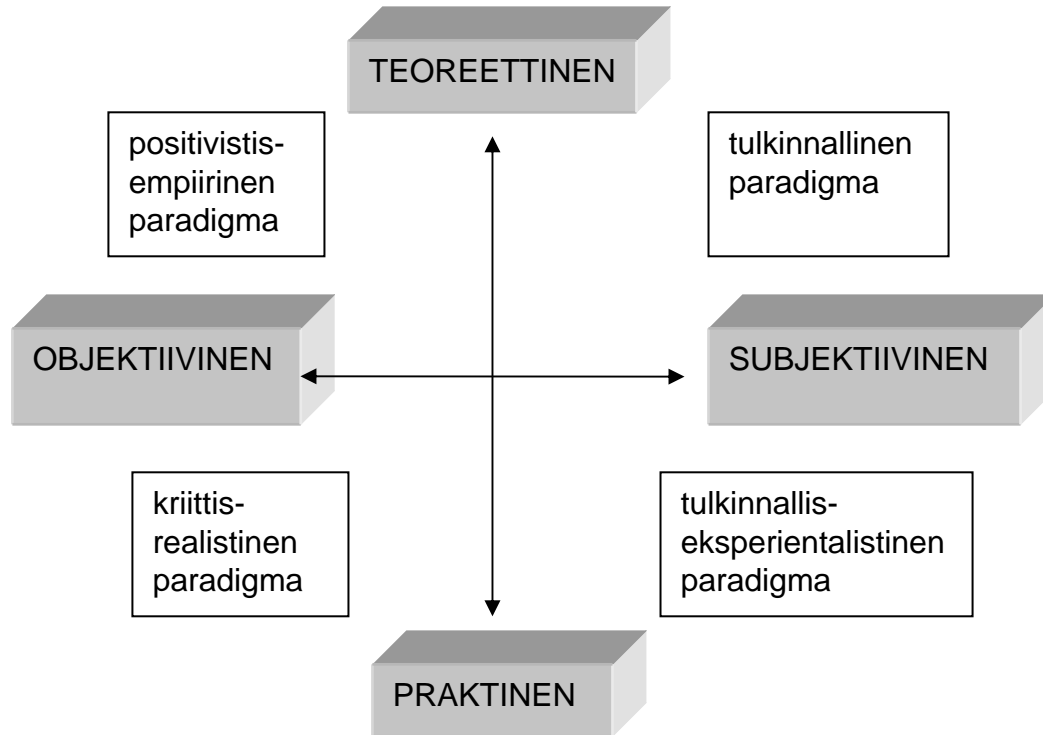

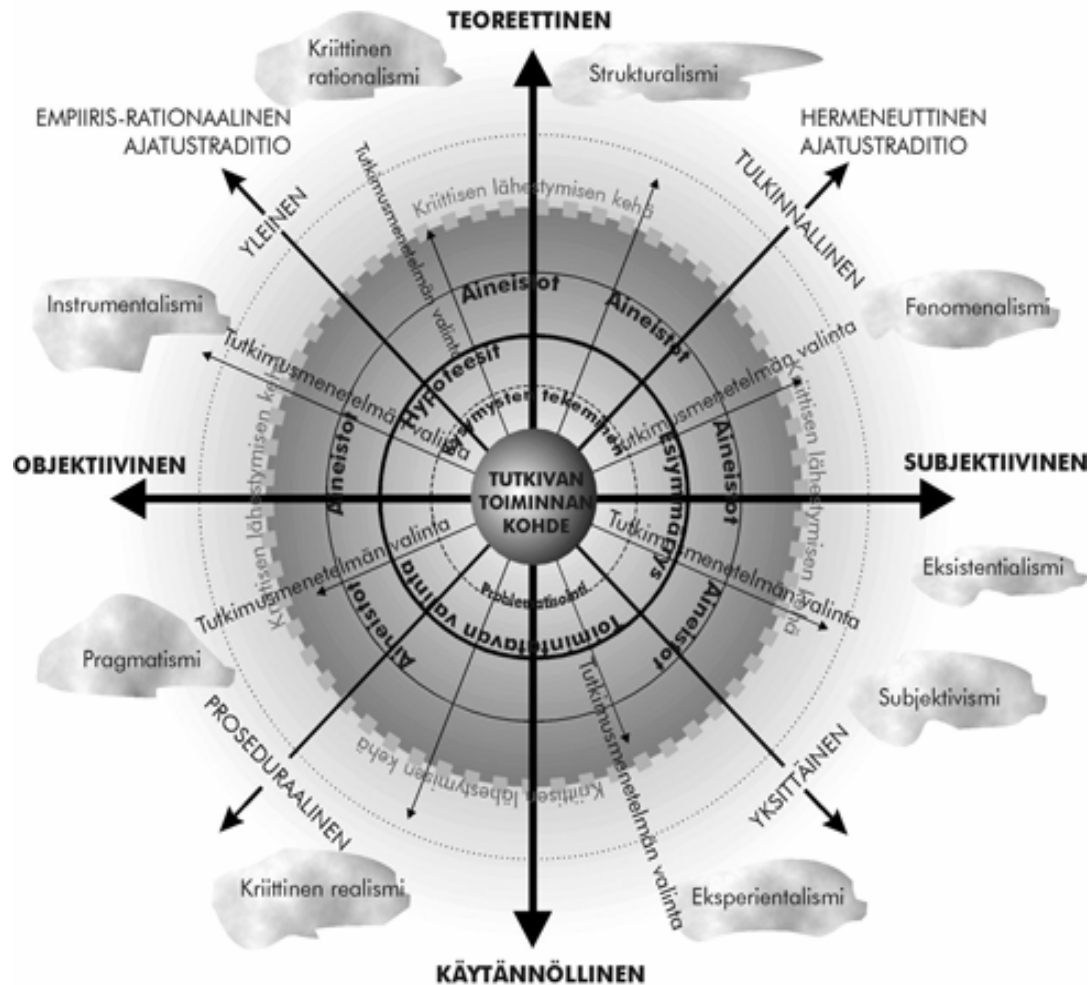
Laadullisen aineiston käsittely

Tulkinnalliset menetelmät

Oman position määrittely jälleen kerran...

... ja analyysin syvyystason määrittely

Tutkivan toiminnan menetelmälliset ulottuvuudet		Laadullinen aineisto
		<i>Suora havainnoinnin sanalliset aineistot</i> <i>Strukturoimattoman kyselyn sanalliset aineistot</i> <i>Observoinnin sanallinen aineisto</i> <i>Haastatteluaineistot</i> <i>Ääneenajatteluaineisto</i> <i>Dokumenttiaineisto</i> <i>Valokuvat, elokuvat, video</i> <i>Piirroksiset ja muu grafiikka</i> <i>Artefaktit</i> <i>Taideteokset</i> <i>Portfoliot, "mental notes"</i> <i>Narratiivit</i> <i>Päiväkirjat, elämäkerrat</i>
Mitä kysytään?	Analyysin syvyytaso	
Mikä? Mitä?	Kuvauksen taso	Case ja multiple case Sanallinen kuvaus Visuaalinen narratiivi Observoinnin laadullinen kuvaus Keskustelun kuvaus Elämäkerta-narratiivi
Mitkä?	Luokittelun taso	Luokitteleva sisällönanalyysi Tyyppianalyysi Tuotesemanttinen analyysi
Mikä se on verrattuna toiseen?	Vertailun taso	Tulevaisuustutkimus Protokolla-analyysi Trendianalyysi Delfoi Tulevaisuustutkimus
Mitä se tarkoittaa?	Tulkinnan taso Merkityksenanto	Diskurssi narratiivina Fenomenologinen kuvaus Semioottinen analyysi
Miten? Kuinka?	Ymmärtämisen taso	Fenomenologinen analyysi Fenomenograafinen kuvaus Narratiivinen analyysi Diskurssianalyysi
Mikä vaikuttaa? Miten vaikuttaa?	Arvioinnin taso	Fenomenologinen analyysi Etnograafinen analyysi
Miksi? Miten se rakentuu?	Teoreettinen taso	Grounded Theory Kriittinen teoria

Laadullisen tutkimuksen syvyydet...

- On useita traditionaalisia laadullisia menetelmiä, joiden analyysin tavoite ei ole kovin syvä.
- Eräänlainen **ensimmäisen tason** menetelmä on aineiston ja **ilmiön piirteiden kuvaus lähinnä tosiasioina ja faktoina**, ilman sen syvällisempää otetta ilmiön luonteeseen.

Laadullisen tutkimuksen syvyystasot...

- **Toiselle syvyystasolle** asettuu ilmiön **syvälinen kuvaus**, deskriptiivinen varsinainen tutkimus. Se on tiivis kuvaus (*thick description*) tutkittavasta ilmiöstä.
- Erotukseksi ilmiön **faktatason** “ohuesta” kuvauksesta tämä runsas ja kattava kuvaus sisältää ilmiön liittymisen omaan yhteyteensä, **kontekstiinsa**, samoin kuin ilmiöön mahdollisesti sisältyvien **toimintojen tavoitteet ja tarkoitukset** sekä niiden **kehittymisen päälinjat**.
- Deskriptiiviset tutkimukset ovat usein **tapaustutkimuksia**, joissa **ilmiötä pyritään kuvaamaan hyvin seikkaperäisesti**.
- Tapaustutkimuksessa aineisto rajataan yhteen tai aivan muutamaaan tapaukseen. Tapaus voi olla yhden henkilön elämäkerta, yhden yksilön tapahtumakokonaisuus, yhden yhteisön historiallinen kehitys tai muu vastaava yksilötason, yhteisötason tai organisaatiotason kertakokonaisuus.
- Toiselle syvyystasolle voidaan asettaa myös erilaiset ilmiön **luokittelevat kuvaukset**.

Laadullisen tutkimuksen syvyytaset...

- **Kolmannella syvyytasetolla** ovat monet **ilmiön tulkintaan, ymmärtämiseen ja merkityksenantoon** tähtäävät, varsin vaativat laadulliset tutkimusmenetelmät, jotka liittyvät lähinnä fenomenologis-eksistentiaaliseen filosofiseen suuntaukseen.
- Tällaisia ovat mm. fenomenologia, **fenomenografinen** ilmiön kuvaus, **etnografinen** ilmiön kuvaus, symbolinen interaktionismi, etnometodologia, **diskurssianalyysi** jne.
- Tähän ryhmään voidaan lukea mukaan myös **semioottisen analyysin** keinot.

Laadullisen tutkimuksen syvyydet...

- **Syvimmällä tasolla** pyritään ilmiön rekonstruointiin ja uuden teorian muodostamiseen.
- Täällä kohdataan mm. **Grounded Theory** -menetelmä sekä monet **kriittisen teorian** menetelmät, joiden avulla pyritään **paljastamaan ilmiön rakenteita ja yhteyksiä muihin tekijöihin**.

Erilaisten tavoitteiden mukaan valitaan soveltuvin analyysimetodi

- Analyysimetodi voi olla tavoitteeltaan
 - Kuvaukseen pyrkivää
 - Luokittelevaa
 - Tulkinnallista
 - Ymmärtämiseen pyrkivää
 - Merkityksenantoa paljastavaa
 - Ilmiön kriittiseen analyysiin pyrkivää
 - Teorian rakentamiseen ja ilmiön mallinnukseen pyrkivää
 - Prosessin tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointiin pyrkivää

Perinteisiä tulkinnallisia menetelmiä, joita on totuttu käyttämään myös t&k – hankkeissa ja ammatillisissa opinnäytetöissä

- case
- mikrohistoriallinen kuvaus
- observoinnin laadullinen kuvaus
- luokitteleva sisällönanalyysi

Perinteisen tieteen suunnalla paljon käytettyjä menetelmiä, joita voi soveltaa myös ammatillisiin opinnäytetöihin perehtymällä syvällisemmin niiden käyttöön

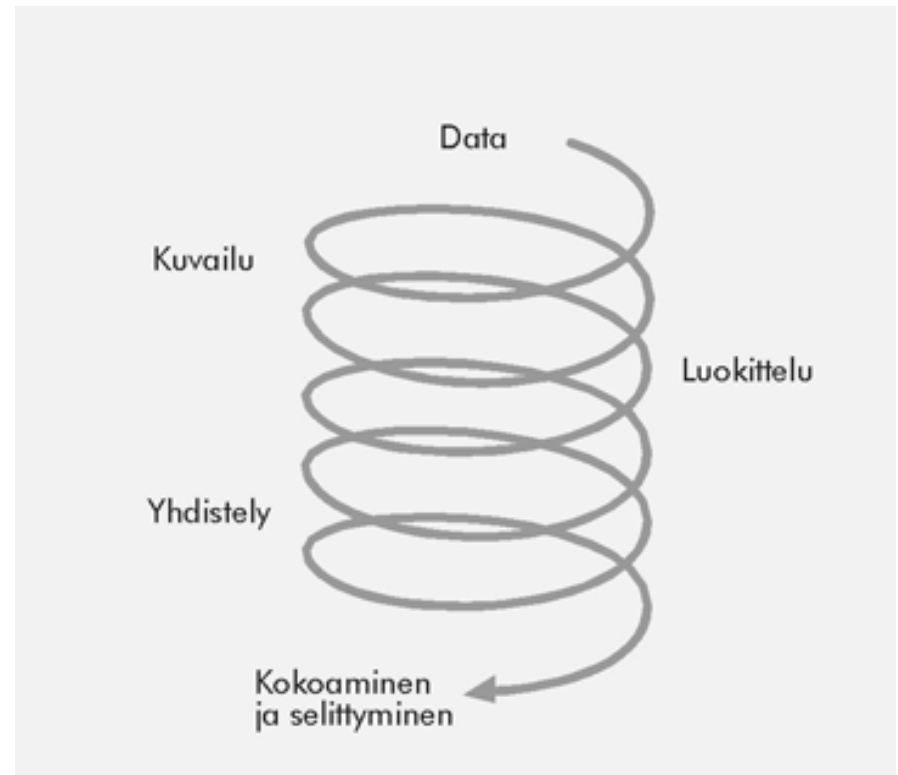
- delfoi- menetelmä
- hermeneuttinen tulkinta
- fenomenografinen ilmiön kuvaus
- etnograafinen ilmiön kuvaus
- tyypianalyysi
- semioottinen analyysi
-

Tämän päivän uudempia tulkinnallisia (ml. arvioivia) tutkimusotteita, joita kannattaa soveltaa myös t&k- hankkeisiin ja vaativampiin opinnäytetöihin, mutta jotka edellyttävät syvällistä perehtymistä

- hermeneuttiset (syvä)analyysit
- kriittisen teorian (syvä)analyysit
- narratiivien (kertovien aineistojen) analyysit
- mallintavat sisällönanalyysit
- itsereflektointiin perustuvat menetelmät
- reflektiivinen toimintatutkimus
- realistinen evaluaatio
- vaikuttavuusanalyysit

Tulkinnallisen tutkimuksen hermeneuttinen spiraali...

- Laadullinen analyysi voidaan yleensä kuvata kierros kierrokselta spiraalinomaisena etenevänä prosessina
- Se alkaa kuvailulla, jatkuu luokittelulla, sen jälkeen yhdistelyllä ja päättyy yhteenvetoon.
- Jokseenkin kaikkea aineistoa voidaan analysoida jatkuvasti syvenevän tulkinnan ottein.

Tulkinnallisen tutkimuksen hermeneuttinen spiraali...

- Tutkijan tehtävänä on “vaeltaa edestakaisin” datan ja teorian välillä saavuttaakseen hyvän tuloksen. Hermeneuttinen kehä lähtee aina tietyistä lähtökohdista ja palaa takaisin niiden oivaltamiseen ja ymmärtämiseen.
- Omien lähtökohtien ymmärtäminen vapauttaa jossakin määrin niiden orjuudesta tarkoittaen samalla, että uutena lähtökohtana on entisen ymmärtäminen ja siihen on palattava, jotta siitä voisi vapautua. (Varto 1992, 69)
- Hermeneuttinen kehä ei ole umpeutuva kehä, jossa ei edetä mihinkään. Sen vuoksi tutkija käy läpi aineistoaan monta kertaa koettaen vapautua omista esteistään ymmärtää tutkimuskohdetta.
- Kehää kiertäessään tutkija toisaalta pääsee koko ajan lähemmäksi tutkimuskohdettaan, toisaalta hänen oma itseymmärryksensä syvenee. Samalla erottuvat vähitellen oma lähestymistapa ja tutkittavan kohteen oma olemus, jotka siis ovat kaksi eri asiaa.

Tulkinnallisen tutkimuksen hermeneuttinen spiraali...

Vaikka myös laadullista ilmiötä voidaan kuvata, se tehdään määrin ja numeroin eikä silloin ole kysymys varsinaisesti laaduista.

- Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ilmiön ymmärtäminen, selittäminen, tulkinta ja usein myös soveltaminen.
- **Tulkinnallisessa** tutkimuksessa **karakterisoidaan, luonnehditaan, kuvaillaan** tai **tulkitaan** sellaista ilmiötä, jolle on ominaista **reflektiivisyys ja vuorovaikutteisuus** eli yleensä se liittyy psyykkisiin, sosiaalisiin tai kulttuurisiin yhteyksiin.

Tulkinnallisen tutkimuksen hermeneuttinen spiraali...

- Laadullisessa tutkimuksessa tuloksiin vaikuttaa tutkijan mielenkiinto asiaan.
- Hänen elämäntapansa, ammattinsa ja aikaisempi elämänhistoriansa vaikuttavat näkökulman valintaan.
- Laadullista tulkinnallista tutkimusta leimaakin se, että tutkija yleensä valitsee lähestymistapansa omasta historiastaan ja käytännön kokemuksista, toisin kuin teknis-luonnontieteellisistä syistä tapahtuva tutkimustarve.

Kaikkien laadullisten menetelmien tavoitteena on ilmiötä kuvaavan aineiston sisällön erittely

Tutkimustavoitteen mukaisesti määritellään soveltuvin analyysikeino. Siksi on päätettävä, onko kyseessä:

- **Omien subjektiivisten** tuntemusten, kokemusten tai aistimusten itsereflektointi?
- Käsitelläänkö **toisen henkilön subjektiivisia** aistimuksia, tuntemuksia, kokemuksia, näkemyksiä?
- Halutaanko analysoida jotakin **ilmiötä sinällään**?
- Halutaanko analysoida **artefaktien funktionaalisia tai semioottisia ominaisuuksia**?
- Halutaanko analysoida **prosessin kulkua** tai sen eri vaiheita tai siinä tapahtuvaa päätöksentekoa tai siihen liittyviä **reflektioita**?

Laadullisen tutkimuksen ulottuvuudet

- Laadullinen tutkimus liikkuu leveällä rintamalla **subjektiivisuus – objektiivisuus** – akselilla.
- Laadullisen tutkimuksen kohteena ovat kaikki sellaiset ilmiöt, joita voidaan kuvailla niiden **ominaisuuksina**.
- Laadullinen tutkimus ei ole kiinnostunut näiden ominaisuuksien määristä vaan **laaduista**.

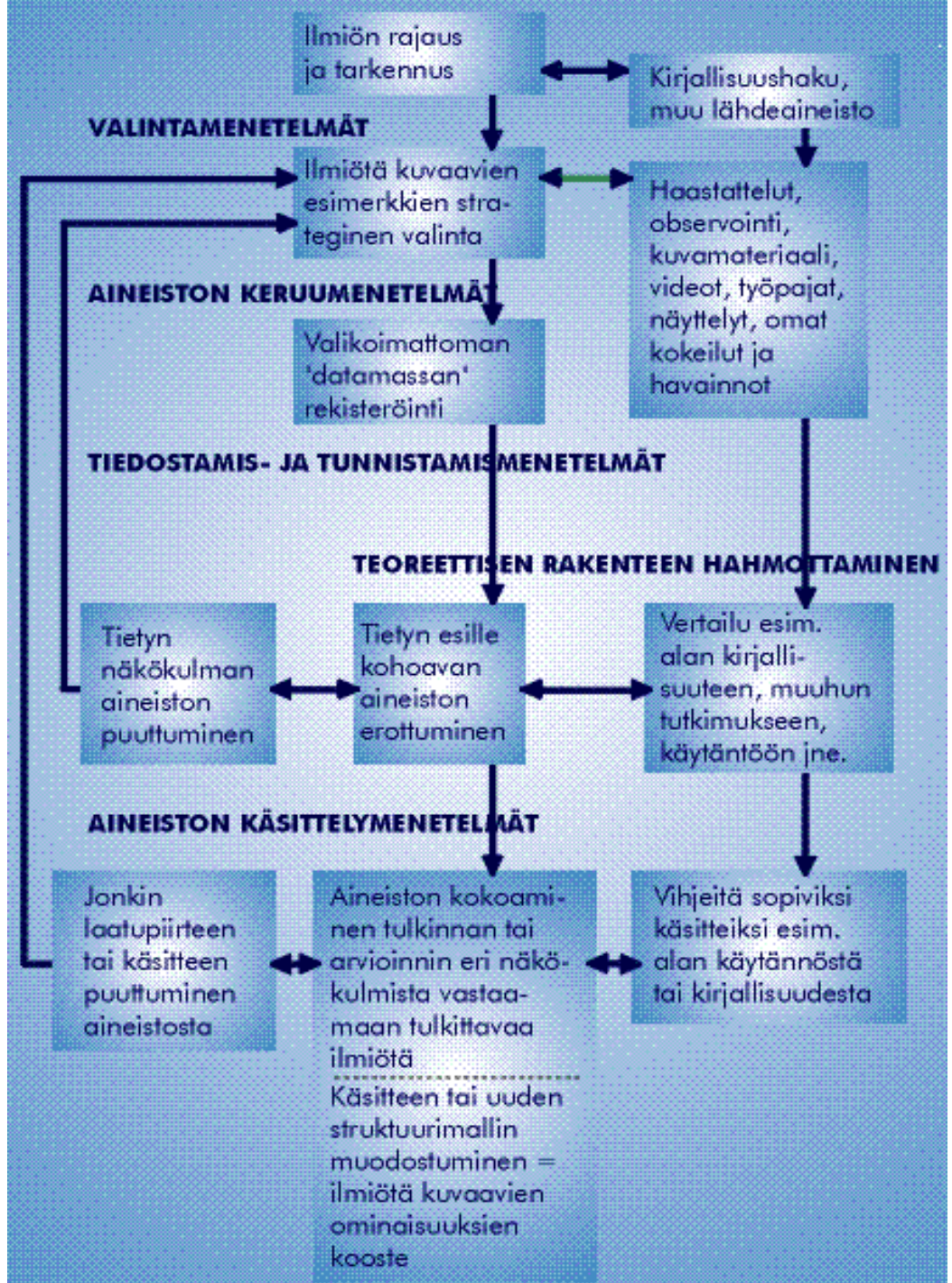
Laadullisen tutkimuksen tarkoitus

- Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa ilmiön kuvaamisen, jäsentämisen, tulkinnan, ymmärtämisen ja merkityksellistämisen keinoin.
- Tutkijan tehtävänä on tuottaa kohteestaan sen ymmärtämistä ja tulkintaa koskettavia tuloksia samalla kuitenkin säilyttäen kohteen ainutkertaisuus ja yksittäisyys.

Kyseessä ei ole ilmiön yleistäminen vaan merkityksellistäminen

- Koska tutkimuskohteet ovat yksittäisiä, tarkoitus ei ole etsiä yleistettäviä suureita.
- Etsittävä ”yleinen” ei voi olla aika eikä paikka tai jokin muu numeerisesti ilmaistava, täsmällinen, yksilöllistävä suure
- Haettavana on laatu, joka tekee kohteesta merkityksellisen.

Laadullisten menetelmien käytäntöön soveltaminen ja tutkimuksen kulku yleisesti ottaen

Laadullisen (kvalitatiivisen) tutkimuksen toteuttamisen ajatus...

- Laadullisen tutkimuksen lähestymistapa liittyy induktiiviseen päättelyyn.
- Se lähtee liikkeelle aineistosta, joka käsitteellistetään.
- Käsitteiden perusteella voidaan lopuksi tutkimuksen tuloksena määritellä ilmiötä koskeva teoria tai se voidaan muulla tavoin mallintaa.

... mutta siinä työssä kannattaa siirtää ennakkoluulot romukoppaan...

- Ryhdyttäessä käytännössä laadullisen tutkimuksen suorittamiseen on tärkeää aloittaa se avoimin, ennakko-oletuksista vapain mielin.
- Tutkijan tulee olla **aiheesta aidosti kiinnostunut** ja mieluummin sen verran sisällöstä perillä, että hän osaa alusta lähtien havaita **olennaiset tutkittavan ilmiön piirteet**.
- Ulkopuolinen, joka ei tunne ilmiön olemusta, saattaa hairahtua virhearviointeihin.
- Toisaalta liian kiinni aiheessa oleva asiantuntija saattaa puolestaan omata monenlaisia ennakkokäsityksiä, jotka estävät joidenkin asioiden havaitsemisen.

... ja esiymmärrys peliin...

- Aikaisemmasta tiedosta ja käytännön kokemuksista kohoavat esille tutkijan **esiymmärrys** ja käsitteenmuodostuksen oletetut lähtökohdat.
- Tutkijan on oltava valmis ne kumoamaan, jos aineisto niin myöhemmin osoittaa.

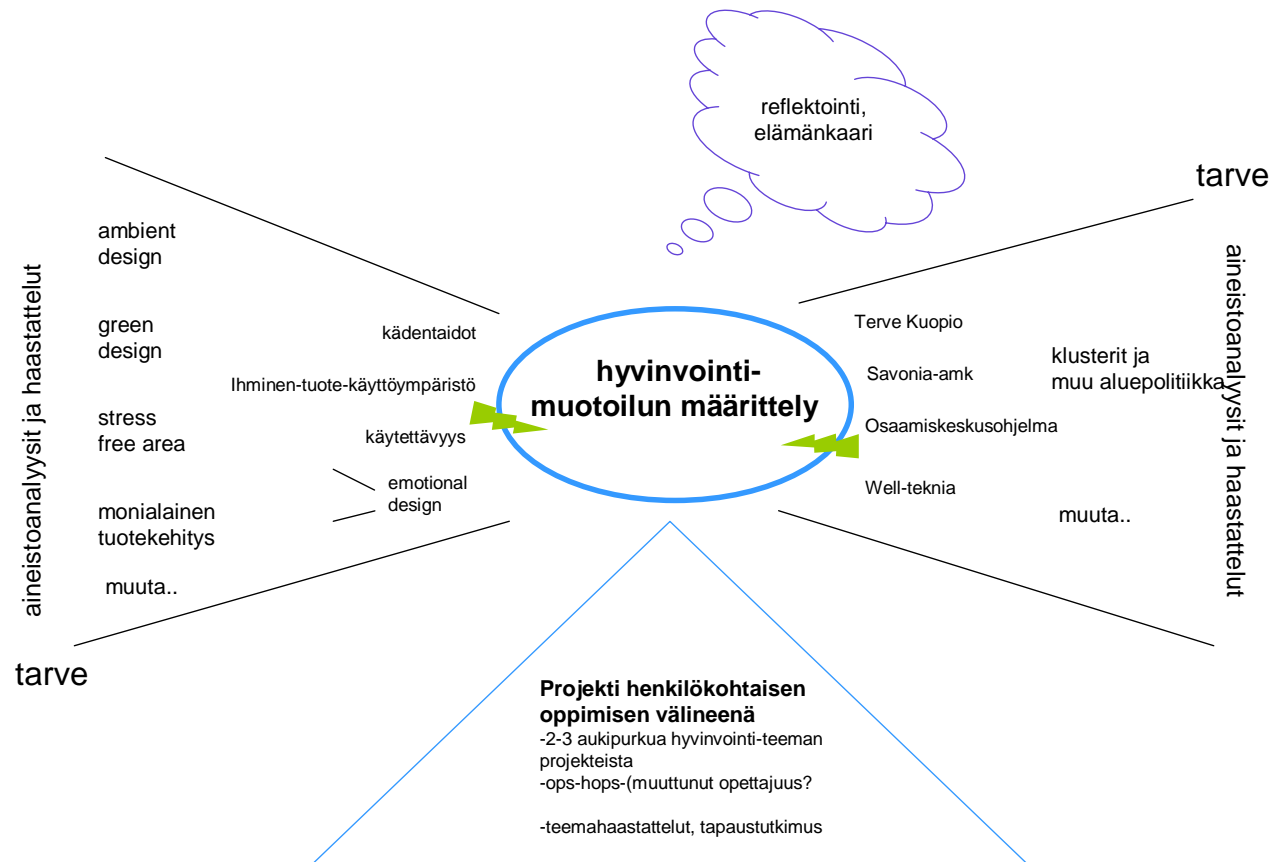
Esiymmärryksestä myös raportoidaan ...

- Tulkinnallisessa lähestymistavassa heti alusta lähtien on tutkijalla jokin esikäsitys siitä, mitä kokonaisuuden palanen merkitsee.
- Tuomalla tämä esiymmärrys esille saadaan lähtökohta tulkinnalle, toisin sanoen tutkija saattaa lukijan heti alusta lähtien tietoiseksi taustanäkemyksistään.
- Samalla se merkitsee, että tutkimus asetetaan alttiiksi kriittiselle tarkastelulle.
- Tutkijan esiymmärryksen auki kirjoittaminen ei suinkaan ole helppoa. Sitä auttaa, jos osataan heti alussa esittää erilaisia työhypoteeseja ja vaihtoehtoisia teoreettisia lähtökohtia, joita sitten jatkossa kriittisesti seulotaan. Lukija voi samalla päätellä taustaoletusten kestävyyttä ja seurata tutkijan päättelyn pitävyyttä.

Eräs esimerkki esiyymmärryksen merkityksestä tutkimustyön alkuvaiheessa

(1. käsitteellistämisen vaihe)

29.10.2004, Raisa Leinonen

... ja kun aineisto on koottu, sen käsittely voi alkaa ...

- Kvalitatiivinen **analyysi alkaa aineiston reflektiivisellä lukemisella** (tai jos kysymys on kuvallisesta aineistosta tai muista artefakteista, niihin seikkaperäisesti perehtymällä)
- Jos kysymyksessä on haastattelusta litteroitu aineisto, sitä on luettava keskittyneesti ja useamman kerran, jolloin aineisto hahmottuu lukijalle. Kaikki vastausten ulottuvuudet on otettava huomioon.
- Tavoitteena on ymmärtää aineiston todellinen sisältö. Haastattelun konkreettista sisältöä ei tässä vaiheessa vielä abstrahoida eli ei etsitä käsitteitä asioille, vaan koetetaan saada siitä hyvä yleiskuva, joka sidotaan haastattelun aitoon sisältöön.
- Jos on tarkoitus edetä luokittelevaan sisällönanalyysiin, voidaan tässä vaiheessa ryhtyä etsimään luokittelun kategorioita.

... ja siitä se jatkuu ottaen huomioon ...

- **Kontekstin**, jonka ymmärtäminen eli se, miten jokin asia, ilmiö, liittyy ympäristöönsä, on olennaisen tärkeä myöhemmille tulkinnoille.
- Sen avulla analyysi voidaan kytkeä laajempiin sosiaalisiin ja kulttuurisiin yhteyksiin. Siinä voi olla mukana kuvausta esimerkiksi siitä, millaisiin sosiaalisiin yhteyksiin, instituutioihin, kulttuuripiirteisiin, ajankohtaan, ympäristötekijöihin yms. ilmiö liittyy.
- Konteksti voi olla myöhemmässä analyysissä avain merkitysten tulkintaan. Kontekstia pidetään yleensä itsestäänselvytenä, ja voi tapahtua väärinymmärryksiäkin, ellei sen tilannemerkitystä ymmärretä.
- Huomaa, että samanaikaisesti voi olla voimassa useita eri konteksteja, samoille tai eri henkilöille.

... ja ottaen huomioon ...

- **Intention.** joka tarkoittaa, minkä vuoksi, missä mielessä jokin asia ilmaistaan tai jokin ilmiö tapahtuu.
- Laadullisen aineiston analyysi saattaa mennä täysin pieleen, ellei jollakin tavalla jo aineiston kokoamisvaiheessa tuoda esiin sen tarkoitusta.
- Tutkijan on oltava herkkänä tunnistaakseen taustalla liikkuvat ihmisten motiivit ja tarkoitusperät.
- Joskus tapahtuu niinkin, että tutkija kohtaa – joskaan ei ehkä epärehellistä – kuitenkin tosiasioita muuntelevan henkilön, jonka antamaan tietoon tulee suhtautua tiedostaen hänen intentionsa.
- Peittelyn, suojelun, omien toimien liioittelun tai vähättelyn, tosiasioiden muuntelun, väärin muistamisen, aiheettoman ylistämisen ja asioiden kaunistelun intentioiden tulkinta sinänsä on kiinnostava aihe merkityksen määrittelyssä.

... ja ottaen huomioon ...

- Aineiston **totuudellisuuden**.
- Tutkija tietenkin lähtee siitä, että hänelle annettu informaatio on tosi.
- Laadullisen tutkimuksen **aineistonkeruussa onkin suotavaa, että se on monikanavaista**, että siinä on mukana haastatteluja, observointia, tutkijan omia muistiinpanoja, autenttisia asiakirjoja yms. Intentio liittyy yleensä sekä toimintoihin että erilaisiin viesteihin, joita lähetetään.

... ja ottaen huomioon ...

- **Monimenetelmällisyyden**, jolla tarkoitetaan aineiston keräämistä samoista lähteistä usealla eri tavalla ja käyttämällä monia menetelmiä, joita yhdistetään.
- Monimenetelmällisyys toteutetaan, jos kysymys on suurista ja laajakantoisista hankkeista, joiden tuloksista halutaan olla varmoja.
- Jos jollakin menetelmällä ei saavuteta joitakin seikkoja, tietoja täydennetään muilla menetelmillä, esimerkiksi täydennetään haastatteluja toteuttaen samanaikaisesti havainnointimenetelmää.

... ja ottaen huomioon ...

- **moniaistimuksellisuuden merkitys**, joka tarkoittaa, että pidetään sekä silmät että korvat auki, kuunnellaan, nähdään, kosketellaan, tunnustellaan, haistellaan, maistellaan jne.
- Tässä voi toteutua tutkijan subjektiivisuus täysin määrin, eikä sitä pidetä suinkaan virhetekijänä, kuten klassisessa kokeellisessa menetelmässä.

... ja ottaen huomioon ...

- **esteettisen etäisyyden**, joka tarkoittaa sitä, että tutkija pitää oikeassa mittakaavassa olevaa suhdetta tutkittavaan ilmiöön.
- Tutkija on samalla sekä tutkija, havainnoitsija että osallistuja, joka on toisaalta riittävän lähellä, toisaalta riittävän kaukana tutkittavasta ilmiöstä.

... ja ottaen huomioon ...

- **normaalin kielen** käyttö.
- **Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään normaalia kieltä** – myös historiallisissa kuvauksissa, joissa pyritään saamaan aineistoksi alkuperäistä ihmisten käyttämää ilmaisua tai ensimmäisen asteen (aikalaisten tekemää) tulkintaa.
- Ongelmaksi tavanomaisessa laadullisessa menetelmässä muodostuu se, ettei siinä helposti saada esiin vertailuja eikä selityksiä, kuten kvantitatiivisissa menetelmissä saadaan, koska nämä selitykset kätkeytyvät puheen taakse.
- **Tutkijan asia on tulkita ne sieltä esiin.**
- Määrällisiä menetelmiä puolestaan vaivaa se, ettei niissä pystytä saamaan esiin luonnollisen kielen avulla yksilö-, yhteisö- ja organisaatiotasolla tapahtuvaa diskurssia.

... ja niin analyysi voi alkaa ...

- **Kvalitatiivisen aineiston analysointi** alkaa ja tapahtuu osittain samanaikaisesti aineistonkeruun kanssa.
- Aineiston voi analysoida tavallisesti ainoastaan kenttätutkimuksen suorittanut henkilö itse.
- Jo ongelman, käsitteiden ja määritteiden valinta ja muokkaaminen kentällä on osa analysointiprosessia; tavallisestihan nämä muotoutuvat ja selkiytyvät tehtyjen havaintojen pohjalta.
- Tutkija alkaa muodostaa **alustavia malleja** havaituista seikoista, kuten tapahtumasarjoista ja vuorovaikutussuhteista sekä niihin liittyvistä yksityiskohdista.
- Kun laadullista analyysiä varten laaditaan tämänkaltaisen yleiskuvaus, se ei vielä merkitse joka tilanteeseen soveltuvaa analyysimenetelmää.
- **Kukin analyysi kehitetään kerätyn aineiston pohjalta palvelemaan kyseisen tutkimuksen tarkoituksia parhaalla mahdollisella tavalla.**

Tavoitealue 1:

**Tavoitteena kohteen kuvaus -
verbaalisena ja visuaalisena**

Kuvailevia menetelmiä

- Kohteen pelkkä kuvaus
- Tapaustutkimus (case-) ja multiple case
- Laadullisen observoinnin analyysi
- Metaforien käyttö
- Narratiivi – pelkkänä kertomuksena
- Visuaalinen kuvaus sisällönanalyysin keinoin

Toteava (deskriptiivinen) lähestymistapa...

- ... pyrkii ensisijaisesti **kokoamaan tietoa** tutkimuskohteesta (eli **kuvailemaan** ja **selostamaan** sitä) mutta välttää muuttamasta kohdetta toisenlaiseksi.
 - ”On naiivia kuvitella, että pelkkä kuvaus olisi jotenkin puhdasta tutkijan vaikutuksesta: tutkija joka tapauksessa päättää, niitä tutkii, ketä haastattelee, kenen käsityksille antaa eniten painoa...” (Koskinen 1995)

Kuvailevan menetelmän tarkoitus

- Kuvailevien tutkimusmenetelmien tarkoituksena on kuvata systemaattisesti tutkittavaan kohteeseen liittyvät **tosiasiat ja tunnuspiirteet todellisuuden mukaisesti ja tarkasti.**
- Tavallisesti tutkimus suoritetaan "luonnollisessa" ympäristössä, jossa ei ole tarkoituskaan kontrolloida lähteiden mahdollisia virheitä.
- Useimmiten tavoitteena on rakentaa havaituista seikoista jokin **uusi, todellisuuden monenkirjavuutta selkeämpi konstruktio** tai kohottaa joitakin seikkoja **paremmin ymmärrettäviksi.**

Kuvailevan tutkimuksen luonne

Kuvailevat tutkimusmenetelmät kuvailevat tilanteita, tapahtumia ja ilmiöitä. Niiden avulla ei selitetä asioiden välisiä yhteyksiä, ei testata hypoteeseja eikä tehdä ennusteita, ei anneta selityksiä eikä pohdita seurauksia

Kuvailevissa tutkimuksissa kaikki tekijät ovat asetelmallisesti samantasoisia, eli jakoa selittäviin ja selitettäviin vs. riippuviin tai riippumattomiin muuttujiin ei ole. Jos muuttujia nimetään, ne voidaan ryhmitellä sekä ongelmittain että aihepiireittäin.

Puhtaasti kuvailevaan tutkimukseen ei kuulu vertailujen tekeminen, mutta tarvittaessa voidaan suorittaa erilaisia täydentäviä tilastollisia analyysejä, joiden avulla tarkastellaan esimerkiksi aineistossa olevien frekvenssien jakaumia ja hajontoja.

Niitä ei kuitenkaan nosteta selittäviksi tekijöiksi vaan ne antavat aineiston luonteesta lisäinformaatiota.

Kuvailevat tutkimusotteet vastaavat tavallisesti kysymyksiin:

- Mikä ilmiö on?
- Millainen ilmiö on?
- Tieteenfilosofiselta taustaltaan on nähtävissä useita tutkimusmenetelmiä, jotka liittyvät kertovaan ja toteavaan traditioon...

... seuraavan kaltaisia kuvauksia...

- kohteen tarkka selostaminen: **case**
- kohteen **havainnointi ja sen kuvaus**
- omakohtaisesti koetun tarinan kertominen: **narratiivi**
- **visuaalinen kuvaus**

Case on yleensä yksittäistapaus

- **Case-tutkimuksilla saadaan yksityiskohtaista tietoa** joistakin muussa yhteydessä tilastollisesti esiin tulleista erikoiskysymyksistä.
- **Case-tutkimus on hyödyllinen haluttaessa hyvää taustainformaatiota.** Sen avulla saadaan esiin prosesseja ja vuorovaikutussuhteita, joihin muilla menetelmillä voidaan sitten kohdistaa lisähuomiota.
- **Case -tutkimuksen olennainen piirre on sen rajattu kohde.** Tulokset eivät pyrikään olemaan yleistettävissä. Tutkimuskohde valitaan sen herättämän mielenkiinnon vuoksi, Tutkijan oma subjektiivisuus vaikuttaa ilman muuta saatuun tulokseen.

Monitapaustutkimus (multiple case)

- Joskus on hyödyllistä tarkastella rinnakkain useampia samantyyppisiä tapauksia.
- Niistä saatavaa aineistoa voidaan tarkastella toisiinsa verraten.

... tapaustutkimuksen luonne...

- Case-tutkimukset ovat yleensä **syvätutkimuksia** (*in-depth investigations*) jostakin sosiaalisesta yksiköstä antaen siitä täydellisen, hyvin organisoidun kuvan.
- Tarkoituksesta riippuen tutkimuksen kärki voi olla kohteen kokonaiskuvauksessa tai jollakin sen osa-alueella; se voi kohdistua joihinkin osatekijöihin tai käsitellä kaikkia tekijöitä samanaikaisesti.

Case-tutkimuksen vaiheet

- Case -tutkimuksessa tutkija ja tutkittavat (tutkittava kohde) ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Sitä ei voi välttää. Tutkija voi vaikuttaa pelkällä läsnäolollaan tapahtumien kulkuun siitä huolimatta, että hän pyrkisi olemaan puuttumatta niihin.
- Raportti pyritään saamaan niin seikkaperäiseksi ja eläväksi, että siitä voi tunnistaa tapahtuman kaikki piirteet ja sitä voidaan tarkastella yksityiskohtaisesti ja perustellen.
- Hyvän tapaustutkimuksen perustapahtumat voidaan myös toistaa, joskaan kahta samanlaista tilannetta ei koskaan voi saada aikaan. Jonkinlaista vertailtavuutta voi saada kuitenkin aikaan eri tapausten kesken.
- Tutkijan tekemää tulkintaa ei voida välttää ja siksi se on tiedostettava. Raporttia laadittaessa se otetaan huomioon.
- Tapaustutkimuksen raporttiin kuuluu tarkastella huolellisesti sen toteuttamista eri **luotettavuusnäkökulmista**. Luotettavuuteen vaikuttavat mm. tulkinnan mahd. virheet, tilanteen mukanaan tuoma epäaitous, havaintokentän suppeus yms.

Laadullisen havainnoimisen analyysi

- Laadulliseen observointiin (havaintojen tekemiseen) johtavat parhaiten
 - **Strukturoimaton havainnointi**
 - **Osallistuva havainnointi**
- sen sijaan **suora** ja **strukturoitu havainnointi**, joissa käytetään ennakoita tarkoin suunniteltua seurantaohjelmaa, johtavat, paitsi laadullisen tulkintaan, myös objektiivisin analyysimenetelmin käsiteltäviin aineistoihin.

Havainnoinnin seuranta-protokollan suunnittelu

- Seurantasuunnitelmassa otetaan huomioon mm.:
- Mikä on tärkeää ja olennaista seurannan kohteessa (= substanssin seuranta) ?
- Mitä kohteena olevassa ilmiössä tapahtuu?
- Miten seurannan kohde etenee asiasta toiseen (= prosessin seuranta)?
- Miten läsnäolijat/ toimijat itse kuvaavat tapahtumia ja tilannettaan?
- Mitä ilmaisu- ja muistiinpanotekniikoita käytetään?

Havainnoinnin analyysiaineisto

- Strukturoimaton ja osallistuva havainnointi tuottavat aineistoa eri kanavia pitkin:
 - **ääninauhoitteet** > litteroidaan ja työstetään eteenpäin seurantaprotokollan mukaisesti > koodaamisesta ks. sisällönanalyysimenetelmät
 - **videonauhoitteet** ja muu liikkuva kuva > puretaan ja koodataan seurantaprotokollan mukaisesti > ks. sekä sisällönanalyysin että kuva-analyysin menetelmät
 - seurannan **muistiinpanomateriaali** (käsin kirjoitettuina tai atk-tiedostoina sekä portfolioaineistoina tms. > jäsenellään alkuperäisen seurantaprotokollan mukaisesti

Havaintoanalyysin suorittaminen...

- **Aineiston analysointi ja tulosten raportointi.** Tutkijan työ kulminoituu aineiston käsittelyyn ja tuloksista raportointiin niin, että siitä muodostuu ymmärrettävä ja asiaa valaiseva kokonaisuus.
- Tutkijan kannattaa kuitenkin koko seurantaprosessin ajan laatia pieniä osaraportteja tai ainakin muistiinpanon luonteisia ”memoja”, joista on suurta apua kokonaisuuden hahmottamisessa.
- Joskus on hyvä tarkastella tuloksia yhdessä osallistujien kanssa sen vuoksi, että mahdolliset väärinymmärrykset ja väärintulkinnat voidaan välttää. Tutkimuksen validiteettiin tämä tarkistus ei sinänsä välttämättä vaikuta eikä sen tiedetä parantuneen tästä, koska **jälkikäteen tehdyt muistelmat eivät vastaa alkuperäisiä.**

... havainnointianalyysin suorittaminen...

- Aineistoa ryhdytään lukemaan/tarkastelemaan soveltaen siinä niin monia erilaisia kriittisiä tekniikoita kuin mahdollista.
- Sisällöstä ei kannatta irrotella palasia sieltä täältä, vaan tarkastella kokonaisuutta niin ehyenä kuin mahdollista. Analyysi saattaa paljastaa yhteen kietoutuneita kohtia sekä kielessä, kulttuurissa että henkilöiden käyttäytymisessä.
- Kiinnostavaa on etsiä myös tutkittavaan ilmiöön liittyviä **metaforia**, joiden taustalta saattaa löytää erilaisia asioiden ymmärtämisen, merkityksellistämisen ja käsitteellistämisen tapoja.
- **Avainkäsitteitä ja avainmetaforia voidaan paljastaa** ja tarkastella niiden merkityksiä ja niiden suhdetta muihin esiintyviin tekijöihin ilmiön sisällä, henkilöiden ja ryhmien välillä yms.

... havainnointianalyysin suorittaminen...

- Laadullisen observoinnin aineistoa voidaan analysoida hyvin monilla eri tavoilla. Varsinaisen menetelmän valinta riippuu tutkimuskysymyksistä.
- **Etnometodologia** soveltuu silloin, kun halutaan päästä selville observoinnin kohteena olleiden **henkilöiden** jokapäiväisten toimien taustalla olevista tekijöistä, esimerkiksi kommunikointitavoista, päätöksentekojärjestelmistä, päättelyn prosesseista yms.
- **Etnografinen analyysi** soveltuu silloin, kun kohdetta (esim. ryhmää, työkuntaa tms.) ja sen toimintakulttuuria on seurattu pidemmän aikaa ja saatu aineistoa esimerkiksi sen osallistumisjärjestelmistä.
 - Etnografinen analyysi tarjoaa mahdollisuuden edellistä yksityiskohtaisempaan tarkasteluun sekä avaa mahdollisuuden ei ainoastaan ilmiön tulkintaan, vaan myös ymmärryksen muodostumiseen.
 - Observoinnin suorittajan tehtävänä on selvittää ilmiössä olevat henkilöiden ja asioiden keskinäiset suhteet.

... havainnointianalyysin suorittaminen...

- **Fenomenologisessa analyysissä** tarkastellaan **ilmiötä**, esimerkiksi vallitsevan muodin tai tyyli-suunnan tai laajemman taiteellisen tuotannon piirteitä sellaisinaan, yhtenä kokonaisuutena ja halutaan päästä perille ja ymmärtää ilmiön luonnetta. Tärkeä näkökulma on ymmärtää se vastaanottajan, käyttäjän, tekijän tai muiden näkökulmasta. **Kärki kohdistuu kuitenkin ilmiön selittämiseen – ei ihmisten käyttäytymiseen.**
- **Grounded Theory** on analyysimenetelmä, jonka tavoitteena on **kehittää teoriaa** niistä havainnoista, joita kohdetta observeimalla on saatu.
- **Kinesteettinen analyysi** kohdistuu siihen **ilmaisuu**n, joka tapahtuu kehon liikkeiden avulla. Analyysi perustuu siihen ajatukseen, että kaikki ihmiselliset ominuudet reagoivat tilanteisiin paitsi verbaalisti, myös ei-verbaalein keinoin.
 - Kinesteettiset havainnot voidaan analysoida esimerkiksi semioottisen analyysin keinoin.

Havainnointitutkimuksen sovellusalueita

- Suomessa näyttää havainnointitutkimus olevan 2000-luvulla eniten käytössä mm. sosiaali- ja terveystieteiden alueilla sekä oikeustieteiden, markkinointitieteiden ja ilmatieteen suunnilla.
- Kullakin tieteenalalla on olemassa havainnointitutkimuksesta erilaisia sovellusversioita.
- Sen soisi olevan enemmän ja täsmällisemmin käytössä myös mm. tuotesuunnittelun prosessien, mm. käytettävyydetutkimuksen suunnittelussa.

Metaforat havainnoinnin kohteena

- Metaforalla on kaikessa ilmaisussa huomattava rooli.
- Metafora toimii siirtämällä ominaisuuksia todellisuuden yhdeltä tasolta toiselle,
 - Esimerkiksi mainonnassa metaforalla pelataan paljon. Aikanaan pantiin tiikeri tankkiin, nykyisin leijona juoksee savannilla upean metallihohtoisen auton muodossa.
- Ihmisten puheissa ja toimintojen kuvauksissa metaforilla on kiinnostava ja omanlaisensa tehtävä.

Metafora tunnettiin jo antiikin ajan kielenkäytössä

- Platon kuvaa oppimisprosessia lintuhäkkimetaforan avulla:
 - Oppimisen kautta lisäämme linnun toisensa perään kokoelmiimme.
 - Tieto omataan kun sitä kuvaava ”lintu” on häkissä.
 - Tieto palautetaan uudestaan mieleen kun ”lintu” otetaan uudestaan kiinni häkin sisällä.

Aristoteleen mukaan...

- ... metaforat antavat kirjalliselle ja suulliselle esitykselle selkeyttä, miellyttävyyttä ja erikoisuutta.
- Onnistunut metafora:
 - ei ole liian kaukaa haettu, jolloin se olisi epäselvä
 - ei ole kohteelleen sopimaton, jolloin se olisi koominen
 - ei ole liian ilmeinen, jolloin se olisi ikävystyttävä.

Metafora - esimerkkejä

- Eräiltä kunnallisorganisaation työntekijöiltä kysyttiin, millä metaforalla he kuvailisivat omaa organisaatiotaan:
 - kaupunki on työnantajana kuin orjapiiskuri (paljon vaaditaan, kiitosta ja kannustusta ei tule);
 - keikkuva vene (ei tiedä milloin kaatuu);
 - monet tuulet kestänyt vanha tammi (turvallinen ja työntekijöistä huolehtiva työnantaja)
 - laupias samarialainen (otti töihin miehen, jolla ei työkokemusta).

(Johanna Auranen 2004)

Kysymys metaforien alkuperästä ja syntymistavasta

- Kysymys on siitä, mistä primaarit metaforat syntyvät eli niiden universaalisuudesta.
- Metaforateoria rakentuu niiden kokemuksellisen perustan (kehollisuuden) varaan.
- Kokemuksellisuutta halutaan määritellä selkeästi.
- Mitä ovat ne universaalit kokemukset, jotka syntymästä saakka kuuluvat kaikkien ihmisten elämään ja tekevät meistä ihmisiä?
 - Ihmisen aistihavainnot samoin kuin perustarpeet ja -tunteet ainakin kuuluvat näihin.
- Ihmisten puheissa näistä peruskokemuksista kehittyneet primaarit metaforat reaalistuvat erilaisina metaforisina ilmauksina.

Kati Martikainen, Joensuun yliopisto, Kansainvälisen viestinnän laitos

Metaforat ja intertekstuaalisuus

- Metaforiin liittyy myös nykytaiteen ja -tieteen keskeinen termi – intertekstuaalisuus.
- Metaforien avulla liikutaan ilmaisumuodosta toiseen.
- Esimerkiksi esinesuunnittelija hakee metaforan avulla tiettyä muotokieltä - luonnetta kohteelleen.
- Tutkijalle avautuu suuret mahdollisuudet kohteen analyysiin metaforia avaamalla.

Narratiivi (kertomus)

- Narratiivisen analyysin aineistoa ovat kenttämuistiinpanot, haastattelut, artikkelit, kirjeet, omaelämäkerrat, suulliset tarinat yms.
- Yksinkertaisimmillaan narratiivi voidaan esittää pelkkänä kertomuksena, ilman siihen sisältyvää analyttistä otetta

(> varsinaista narratologiaa käsitellään myöhemmin tulkinnan ja merkityksenannon tasoilla)

Formaali taideteoksen sisällönanalyysi

- Formaalianalyysi tapahtuu **denotatiivisella** eli **kuvailevalla tasolla**
- Silloin analysoidaan teoksen sisältöä tai viestejä jonkin tietyn teoksessa vaikuttavan tekijän esim. esteettisyyden tai esteettisen **vaikutelman näkökulmasta**.
- Tämänkaltaisen analyysi korostaa koko ajan taideteoksen muodollisia, formaaleja ansioita.
- **Teosta korostetaan kokemuskohteena**. Samalla kun teosta kuvaillaan, selostetaan myös, millä tavoin katsoja kokee teoksen.
- Mukaan voidaan ottaa taiteilijaa ja teoksen taustaa koskevat tiedot.
- Tämänkaltaisen taideteoksen kuvaus keskittyy siihen, **millä tavoin jotakin on kuvattu, ei siihen, mitä on kuvattu**.

(Borgersen & al. 1994)

Esimerkki taidearvostelusta, jonka muoto on

lähinnä formaalianalyysi *(Helsingin Sanomat 10/8 1996)*

- *...”Nelikymmenvuotias tekstiilitaiteilijoiden ammatillinen ja aatteellinen yhdistys Texo tekee juhlavuoden näyttelyissään eräänlaista omaa hiljaista vallankumoustaan, osana nykytaiteen kenttää.....*
- *... Vanhan kirkon puistoon valitut kuusi teosta käyttävät aluetta hyväkseen eri tavoin. Puusto, arkkitehtuuri ja vanhan kirkkotarhan hautapaadet toimivat kimmokkeina, joista teosten väri ja liike, suunta ja sisältö syntyvät...*
- *...Kymmenien metrien korkeudessa keinuvat Kaija Poijulan Enkelikeinut, tuulen soittaessa satoja tiukuja. Lumoa ja haikeutta luovat puistoon myös
Maisa Turunen-Wiklundin teoskokonaisuus Heinäkuusi, Heinämorsian ja Suruheinä, kolme heinäseivästä taakkanaan metreittäin metallilankaa ja muistoja. Indigonsinisillä huopatöillään Maarit Hirvonen on halunnut luoda hiljaisuutta arvokkaaseen puistoon. Helena Hyyryläisen Varjo toimii valon ehdoilla, sulautuen osaksi harvenneiden muistomerkkien kokonaisuutta. ...*

Tavoitealue 2:

Tavoitteena tyypittely ja luokittelu,
ryhmittely ja pelkistäminen

- Luokittelevat sisällönanalyysit
- Haastattelujen analyysit
- Delfoi -menetelmä
- Tyypianalyysi
- Kuva-analyysi

Luokittelevan sisällönanalyysin idea yleisellä tasolla

- Sisällönanalyysi on **kvalitatiivinen menetelmä**, jonka tavoitteena on kuvata jonkin aineiston jakautumista **luokkiin ja kategorioihin** ja sillä tavoin ilmaista sisällön olemusta.
- Sisällönanalyysin aineistona ovat **verbaalit, symboliset ja kommunikatiiviset sisällöt**.
- Tutkittava aineisto voi olla jokseenkin mitä tahansa, kunhan sillä on yhteyttä tutkittavaan ilmiöön ja jos sitä voidaan koota, havainnoida ja analysoida.
- Voidaan analysoida kuvia kuvamateriaalina sinällään (esim. taidegrafiikka) tai kuvina, jotka edustavat joitakin taidetuotteita (esim. taidetekstiilit kuvina).

... ja edelleen sen ideasta yleisellä tasolla

- Analysoitavat dokumentit voidaan jaotella **auditiivisiin**, **visualisiin** ja **kirjallisiin** dokumentteihin. Joissakin tapauksissa dokumentit voidaan joutua tuottamaan tutkimusta varten (esimerkiksi **kertomukset**, **haastattelut**, **elämäkerrat**, **diakuvat artefaktit** jne.)
- Sisällönanalyysi tutkimusmenetelmän nimenä on kuitenkin vakiintunut käsittämään verbaalien sisältöjen analyysia. Muiden sisältöjen analyysille on otettu käyttöön muita nimiä, **kuva-analyysi**, **semioottinen analyysi** jne.

Luokittelevan sisällönanalyysin lähtökohdat

- Sisällönanalyysin luokitusrunko on luettelo tutkimuksen kaikista sisältöluokista, jotka sisältävät osioita eli pienimpiä luokiteltavissa olevia tekijöitä.
- Luokitusrungon lähtökohdaksi voidaan ottaa tutkittavan aineiston tarjoamat mahdollisuudet (tutkijan **esiymmärrys**), aikaisemmin tehdyt tutkimukset ja niiden tulokset, asiantuntijoiden antamat viitteet, **viitekehyksessä** tai mallinnuksessa osoitetut lähtökohdat ja yhteydet, aikaisempi **teoria** asiasta tai näiden yhdistelmät.
- **Luokitteleva sisällönanalyysi on eräänlainen laadullisesti toteutettu analyysi, jolla on läheinen ajatuksellinen yhteys määrälliseen analyysiin.**

Luokittelun toteuttaminen

- Luokituksessa käytetään apuna ns. **koodausta**, mikä tarkoittaa, että kullekin luokitusyksikölle annetaan tunnuskirjain, -numero, -sana tms.
- Teksti koodataan kategorioihin, jotka on muodostettu esiymmärryksen, tutkimuskysymysten ja tutkijan asettaman hypoteesin perusteella.
 - **Luokitteleva sisällönanalyysi sitoo tutkijaa enemmän kuin muut, vapaammat tulkinnalliset menetelmät.**
 - Tutkija ei voi subjektiivisesti muuttaa tavoitteita kesken koodauksen. Koodauksen toistaminen tai ulkopuolisten muiden koodaajien toiminta testaa sen objektiivisuuden (vrt. objektiivisen vs. subjektiivisen tutkimusotteen ero!)
- **Luokittelulla pyritään saamaan aikaan enemmän kun vain sisällön kuvaus. Tuloksen tulee liittyä ilmiön määrittelyyn tai sen taustalla oleviin henkilöihin tai kulttuurisiin, taloudellisiin, sosiaalisiin tms. seikkoihin laajemminkin.**

Haastatteluaineiston luokitteleva analyysi

- Laadullisesti analysoitavat haastattelut perustuvat yleensä ennakolta tehtyyn väljään haastattelurunkoon (teemahaastattelut) tai avoimeen haastatteluun.
- Jos haastatteluaineisto perustuu teema-aiheisiin tai avoimiin kysymyksiin, sen voi analysoida käsittelemällä data tutkimuksen teoreettisten taustaoletusten ja tutkimuskysymysten ja -ongelmien antaman viitekehyksen mukaisesti.
- Aineiston tulkintaa voi tehdä myös vapaammin aineistosta esille kohoavien näkökohtien mukaisesti.

Haastatteluaineiston käsittely...

- Haastatteluin kootun puhutun aineiston saattamista kirjalliseen muotoon sanotaan **litteroimiseksi**.
- Se tapahtuu kirjoittamalla tarkasti ja kaikkia vivahteitaan myöten tekstinkäsittelyohjelmalla virke kerrallaan.
- Haastattelunauhat puretaan ottaen huomioon, ei ainoastaan lausutut sanat vaan myös muu ilmaiseva aineisto, joka voidaan kuulla nauhalta, tai josta tutkija on tehnyt muistiinpanoja.
- Oheishavainnot merkitään muistiin joko litterointiin tai muulla erikseen ratkaistavalla tavalla ottaen huomioon, mikä analyysitekniikka myöhemmin valitaan.

Aineiston alustava tarkastelu (ml. haastattelun kuuntelu) kokonaisuuden ymmärtämiseksi:

- Nauhoja kuunnellaan (tai vastaavasti litteroitua aineistoa myöhemmin luetaan) useita kertoja, **jotta saadaan näkyviin merkityssisällöt ja esiin tulevat teemat** ja voidaan liittää ne asianomaiseen kontekstiin (asiasisältöön).

Asioiden ja ilmiöiden yhdistely

- Pyritään pääsemään sisään haastatellun henkilön maailmaan.
- Tutkijan tarkoitus on pikemminkin pyrkiä ymmärtämään, mitä haastateltava sanoo, kuin sitä, mitä hän odottaa henkilön sanovan.
- Ryhdytään kokoamaan tutkijan omia tulkintoja siitä, mistä haastateltava puhuu ja mitä tarkoittaa.

Yleiseen merkityssisältöön kuuluvien seikkojen hahmottaminen

- Läpikäydään sekä verbaali että ei-verbaali ilmaisu, jotta paremmin hahmottuisi haastateltavan lausuntojen tarkoitus.
- Kyseessä on eräänlainen haastateltavan lausuntojen kristallisointi ja tiivistäminen.

Tutkimusongelmiin nähden relevanttien tekijöiden hahmottaminen

- Haastattelun yleisestä sisällöstä voidaan poimia esiin ne seikat, jotka ovat asetettuihin tutkimusongelmiin liittyviä ja ryhtyä kokoamaan tulosta niiden perusteella.
- Aiheen ulkopuolelle asettuvien seikkojen merkitystä kannattaa pohtia: onko tutkimuksen suuntaa muutettava ja valittava syvempi analyysi (esim. Grounded Theory) vai ovatko ulkopuolelle jäävät asiat epärelevantteja?
- Jos aineisto on koottu tiukasti teemoihin pitäytyen tai muuten strukturoidusti, ei kannata ryhtyä GT:n suunnitteluun.

Analyysin eteneminen kohti asiakokonaisuuksia

- **Relevanttien seikkojen klusterointi** (yhdistely): Tutkija määrittelee, missä määrin ja millä tavalla esille kohonneet olennaiset tekijät liittyvät yhteen suuremmiksi kokonaisuuksiksi, löytyykö joitakin yhteisiä tai keskeisiä aiheita.
- **Merkityksellisten kokonaisuuksien määrittely**: Pohditaan, voidaanko merkityskokonaisuuksia nimetä jollakin tutkimusaiheeseen soveltuvalla tavalla.

Haastattelun analyysin raportointi

- **Identifioidaan yleiset ja erityiset teemat yli koko haastatteluaineiston:**
 - Kootaan kaikkia haastatteluja koskeva yleiskäsitys sekä sen sisällä olevat yksilölliset variaatiot. Tarkistetaan, onko jotakin yhteistä kaikille haastatteluille ja missä määrin ja millaisessa tapauksessa aineisto sisältää yksilöllisiä poikkeuksia.
- **Aiheiden liittäminen kontekstiin:**
 - Liitetään esiin kohonneet aiheet ja merkityskokonaisuudet tutkimuksen teoreettiseen taustaan samoin kuin ilmiön käytännön kontekstiin.
- **Laaditaan koko aineistoa käsittävä yhteenveto** (summary).

Analyyysin luotettavuuden **ulkopuolinen** **varmistaminen**

Ulkopuolisten arvioitsijoiden käyttö arvioimaan relevantteja tekijöitä:

Tutkija pyytää ulkopuolisia arvioitsijoita todentamaan (verifioimaan) analyyysin oikeaan osuvuutta.

Turhien seikkojen eliminoiminen:

Tutkija tarkistaa relevanttien seikkojen listan ja poistaa selvästi liioittelevat ja turhat tekijät.

Analyysin **sisäisen arvioinnin** mahdollisuuksia

- Laaditaan alkuperäisistä haastatteluista yhteenveto.
- Annetaan haastateltavien tutustua yhteenvetoon ja aihekokonaisuuksiin:
 - Tämä vaihe on eräänlainen jatkohaastattelu, jossa tarkistetaan, onko yhteenveto oikein laadittu ja onko ilmiön sisältö oikein käsitetty.
- Jälkihaastattelun teemojen ja yhteenvetojen tarkistus:
 - Uuden aineiston kautta tutkija käy läpi koko aineiston ja lisää tai tarkistaa tarpeelliset kohdat.

..ja tässä vaiheessa pieni kurkistus laadullisen analyysiohjelman (Atlas- ti) käyttöön ...

- Laadullisen tutkimusaineiston analyysiin on kehitetty avuksi monia tietokoneohjelmia. ATLAS.Ti on yksi sellainen. Ohjelmaan tuodaan analysoitavat dokumentit, jonka jälkeen ohjelmassa tyypitellään ja luokitellaan aineisto haluamalla tavalla. Omasta aineistosta voi ohjelman avulla hakea tietoa luokkien/tyyppien mukaisesti ja analysoida niistä saatu tieto haluamalla tavalla. **Ohjelma on siis väline, se ei itse analysoi mitään.**
- ATLAS.TI-ohjelman kanssa työskentely tapahtuu yleensä seuraavassa järjestyksessä:
 - **Muokataan primaariaineisto** ohjelman ymmärtämään muotoon
 - **Luodaan hermeneuttinen yksikkö** (HU) eli eräänlainen "paketti", johon kuuluu kaikki primaaritekstit, koodaukset, muistiot jne. kaikki mitä ATLAS.Ti -ohjelmalla tehdään aineistolle.
- Tuodaan primaariaineisto HU:hun
- **Koodataan** primaariaineisto haluamalla tavalla
- Tarkastellaan koodeja ja niihin liitettyjä aineistoja
- Rakennetaan **verkostoja**
- **Raportoidaan** tulokset

Yleistä koodauksesta

- **Koodauksella tarkoitetaan avainsanojen liittämistä tekstin osiin.** Sitä voidaan ajatella otsikkona, teemana tai käsitteenä, joka kuvaa ko. tekstipätkää.
- 1) Jos koodit valitaan ennen tutkimusta esim. aiempien tutkimustulosten perusteella niitä ei silloin muuteta analyysiprosessin kuluessa (**deduktiivinen näkemys**)
- 2) Jos koodit luodaan tutkimusprosessin aikana aineistolähtöisesti tai esiyymmärryksen mukaan, silloin niitä voidaan luoda, kehittää ja muunnellakin analyysin kuluessa (**induktiivinen näkemys**).

- avoin koodaus (näkyvä ruudulla) -

The screenshot shows the 'Atlas-ti harjoitus' application window. The main text area contains a document titled 'Haastattelu: "Cubile verhoilee". TAITO 1/ 2004'. The text describes a renovation project in a house, mentioning various furniture and interior design elements. A coding tool is overlaid on the right side of the text, with brackets and labels identifying specific parts of the text. An 'Open Coding' dialog box is open, showing the code 'design-klassikko' entered in the 'Code(s):' field. The taskbar at the bottom shows several open applications: Käynnistä, Microsoft PowerPoint, Saapuneet - Outlook, and Workspace. The system tray shows the time as 16:10.

Atlas-ti harjoitus

File Documents Quotations Codes Memos Networks Views Extras Help

P 1: Atlas-ti harjoitus.txt 1:1 Siellä löytyy vanhoja, kankaiss.. (4:8) asiakaskunta {4-0} Verhoomon ympäristön kuvaus {0/Co-F}

Haastattelu: "Cubile verhoilee". TAITO 1/ 2004

Toisessa päässä toimitilaa on verhoomon työpisteet. Siellä löytyy vanhoja, kankaista ja toppauksista riisuttuja puisia huonekalunrunkoja, rokokootuoleja, jousipehmustettuja sohvia ja 50-luvun pikku-tuoleja, jotka odottavat ympärilleen uutta pehmustusta ja kangasverhusta. Työn alla on parhaillaan suuri, puolen vuoden urakka: Lapin lääninhallituksen edustustilojen kalusteiden kunnostus. Nurkassa odottaa uutta nahkaverhusta myös todellinen design-klassikko, Arne Jacobsenin Muna-tuoli.

Näiden vanhojen, perinteisesti verhoitavien arvohuonekalujen kunnostus on kokonaan käsityötä. Työssä ei juurikaan voi käyttää ompelukonetta tai muita helpottavia apuvälineitä vaan kunnostaminen tehdään kokonaisuudessaan käsin ompelemalla. Voi todeta sananmukaisesti, että hankimme leipämme sormet verillä, huomauttaa Matti Ahonen.

Oman verhoiluyrityksen Matti Ahonen perusti 11 vuotta sitten. Viimeiset kaksi vuotta se on toiminut Ma-Cubile Oy:n nimellä. Verhoomo on toimenkuvaltaan hyvin monipuolinen: se tekee omaa kalustesarjaa, kunnostaa antiikkihuonekaluja, mutta tekee verhoiluja myös täysin uusiin, moderneihin huonekaluihin ja sisustuksiin. Osaamista on siis laidasta

työkohteiden kuvausta
puisia huonekalunrunkoja
rokokootuoleja
jousipehmustettuja sohvia
työkohteiden kuvausta
työkohteiden kuvausta
työmenetelmän kuvausta
työmenetelmän kuvausta
metafora
työkohteiden kuvausta
osaamisen kuvausta

Open Coding

Code(s):
design-klassikko

OK Cancel Help

Loaded PT: P 1: Atlas-ti harjoitus.txt, C:\Documents and Settings\Oletus\Omat tiedostot\metodikoulutus\Atlas-ti harjoitus.txt ANSI 16:09

Käynnistä Microsoft PowerPoint - [...] Saapuneet - Outlook Exp... Workspace Atlas-ti harjoitus 16:10

Uuden koodin luominen Atlas- ti ohjelmassa

- Maalaa tekstisegmentti, josta tulee samalla sitaatio (Quotation)
- Klikkaa primaaridokumentti-työkalupalkista -Codes- painiketta
- voit valita seuraavista vaihtoehdoista:
 - uusi koodi – **open coding** – kirjoita haluamasi uusi koodinimi
 - tekstivalintakoodi – **in vivo** - valitse tekstisegmentti koodin nimeksi
 - valitse koodilistasta – **select codes** – valitset aikaisemmin jo käytetyn koodin

Uuden koodin luominen Atlas- ti ohjelmassa

- Kun klikkaat koodinimeä, värityy siihen kohdistuva sitaatio (quotation) sinisellä.
- **Koodien alaspudotusvalikossa** näkyy luomasi koodit.
 - Listassa näkyy koodin nimi
 - Ensimmäinen numero sen jälkeen on koodiin liittyvien sitaatioiden lukumäärä
 - Toinen numero on tähän koodiin linkitettyjen koodien lukumäärä
 - ~-merkki perässä = koodiin on liitetty muistio

– koodaustapahtuma näkyvissä: lyhyt segmentti....

The screenshot displays the Atlas-ti harjoitus software interface. The main window shows a text document titled "P 1: Atlas-ti harjoitus.txt" with the following content:

Haastattelu: "Cubile verhoilee". TAITO 1/ 2004

Toisessa päässä toimitilaa on verhoonon työpisteet. Siellä löytyy vanhoja, kankaista ja toppauksista riisuttuja puisia huonekalunrunkoja, rokokootuoleja, jousipehmustettuja sohvia ja 50-luvun pikku-tuoleja, jotka odottavat ympärilleen uutta pehmustusta ja kangasverhousa. Työn alla on parhaillaan suuri, puolen vuoden urakka: Lapin lääninhallituksen edustustilojen kalusteiden kunnostus. Nurkassa odottaa uutta nahkaverhousa myös todellinen design-klassikko, Arne Jacobsenin Muna-tuoli.

Näiden vanhojen, perinteisesti verhoiltavien arvohuonekalujen kunnostus on kokonaan käsityötä. Työssä ei juurikaan voi käyttää ompelukonetta tai muita helpottavia apuvälineitä vaan kunnostaminen tehdään kokonaisuudessaan käsin ompelemalla. Voi todeta sananmukaisesti, että **hankimme leipämme sormet verillä**, huomauttaa Matti Ahonen.

Oman verhoiluyrityksen Matti Ahonen perusti 11 vuotta sitten. Viimeiset kaksi vuotta se on toiminut Ma-Cubile Oy: n nimellä. Verhoonon toimenkavaltaan hyvin monipuolinen: se tekee omaa kalustesarjaa, kunnostaa antiikkihuonekaluja, mutta tekee verhoiluja myös täysin uusiin, moderneihin huonekaluihin ja sisustuksiin. Osaamista on siis laidasta

On the right side of the main window, there are several code annotations in red and blue:

- työkohteiden kuvausta
- puisia huonekalunrunkoja
- rokokootuoleja
- jousipehmustettuja sohvia
- työkohteiden kuvausta
- työkohteiden kuvausta
- työmenetelmän kuvausta
- työmenetelmän kuvausta
- metafora
- työkohteiden kuvausta
- osaamisen kuvausta

A "Codes" window is open, showing a list of codes:

- asiakaskunta {4-0}
- jousipehmustettuja sohvia {1-0}
- metafora {1-0}
- osaamisen kuvausta {3-0}
- puisia huonekalunrunkoja {1-0}
- rokokootuoleja {1-0}
- työkohteiden kuvausta {4-0}
- työmenetelmän kuvausta {2-0}
- yrityshistoriaa {2-0}

The "Codes" window has a search bar with "9" and "All" buttons, and a "Alphabetic" button. The status bar at the bottom shows "Loaded PT: P 1: Atlas-ti harjoitus.txt, C:\Documents and Settings\Oletus\Omat tiedostot\metodikoulutus\Atlas-ti harjoitus.txt" and "ANSI 16:12". The taskbar at the bottom shows "Käynnistä", "Microsoft PowerPoint - [...]", "Saapuneet - Outlook Exp...", "Workspace", "Atlas-ti harjoitus", and "16:12".

... pitkä segmentti koodattuna nimellä "työympäristö"....

The screenshot shows the Atlas-ti harjoitus software interface. The main window displays a text document titled "P 1: Atlas-ti harjoitus.txt" with the following content:

Haastattelu: "Cubile verhoilee". TAITO 1/ 2004

Toisessa päässä toimittaa on verhoonon työpisteet. Siellä löytyy vanhoja, kankaista ja toppauksista riisuttuja puisia huonekalunrunkoja, rokokootuoleja, jousipehmustettuja sohvia ja 50-luvun pikku-tuoleja, jotka odottavat ympärilleen uutta pehmustusta ja kangasverhousta. Työn alla on parhaillaan suuri, puolen vuoden urakka. Lapin lääninhallituksen edustustilojen kalusteiden kunnostus. Nurkassa odottaa uutta nahkaverhousta myös todellinen design-klassikko, Arne Jacobsenin Muna-tuoli.

Näiden vanhojen, perinteisesti verhoiltavien arvohuonekalujen kunnostus on kokonaan käsityötä. Työssä ei juurikaan voi käyttää ompelukonetta tai muita helpottavia apuvälineitä vaan kunnostaminen tehdään kokonaisuudessaan käsin ompelemalla. Voi todeta sananmukaisesti, että hankimme leipämme sormet verillä, huomauttaa Matti Ahonen.

Oman verhoiluyrityksen Matti Ahonen perusti 11 vuotta sitten. Viimeiset kaksi vuotta se on toiminut Ma-Cubile Oy: n nimellä. Verhoomo on toimenkvaltaan hyvin monipuolinen: se tekee omaa kalustesarjaa, kunnostaa antiikkihuonekaluja, mutta tekee verhoiluja myös täysin uusiin, moderneihin huonekaluihin ja sisustuksiin. Osaamista on siis laidasta

On the right side of the main window, there is a list of codes with brackets indicating their application to the text:

- työkohteiden kuvausta
 - puisia huonekalunrunkoja
 - rokokootuoleja
 - jousipehmustettuja sohvia
- työkohteiden kuvausta
- työkohteiden kuvausta
- työmenetelmän kuvausta
- työmenetelmän kuvausta
- metafora
- työkohteiden kuvausta
- osaamisen kuvausta

A "Codes" window is open on the right, showing a list of codes:

- asiakaskunta {4-0}
- jousipehmustettuja sohvia {1-0}
- metafora {1-0}
- osaamisen kuvausta {3-0}
- puisia huonekalunrunkoja {1-0}
- rokokootuoleja {1-0}
- työkohteiden kuvausta {4-0}
- työmenetelmän kuvausta {2-0}
- yrityshistoriaa {2-0}

The "Codes" window has a search field containing "9" and buttons for "All" and "Alphabetic".

At the bottom of the window, the status bar shows "Loaded PT: P 1: Atlas-ti harjoitus.txt, C:\Documents and Settings\Dletus\Omat tiedostot\metodikoulutus\Atlas-ti harjoitus.txt" and "ANSI 16:23".

The taskbar at the bottom shows several open applications: "Käynnistä", "Microsoft PowerPoint - [...]", "Saapuneet - Outlook Exp...", "Workspace", and "Atlas-ti harjoitus". The system tray on the right shows the time "16:23".

... mitä sitaatioilla tehdään....

- **Sitaatiot** (quotations) tulevat merkityiksi samalla kun luodaan koodeja ja niissä voi olla mukana laajojakin tekstisegmenttejä.
- Sitaatioita tarkastelemalla voidaan luoda yleiskuvaa tarkempaa analyysia varten, jos esim. tulostetaan kaikki samalla koodilla merkityt tekstisegmentit yhdessä katseltavaksi.

– sitaattien kerääntyminen koodiluettelosta: auttaa esim. luokittelun laadinnassa

The screenshot shows the Atlas-ti harjoitus software interface. The main window displays a text document with a vertical red line indicating a selected section. The text is analyzed and categorized into various code groups, such as 'työmenetelmän kuvausta', 'metafora', 'työkohteiden kuvausta', 'osaamisen kuvausta', 'yriyshistoriaa', and 'asiakaskunta'. Two pop-up windows are visible: '4 Quotations for: asiakaskunta' and 'Codes'. The 'Codes' window shows a list of codes and their corresponding text segments.

4 Quotations for: asiakaskunta

- 1:14 pienempiä kalustevalmistajia (48:48)
- 1:15 sisustusarkkitehteja, (49:49)
- 1:16 kalustesuunnittelijoita (50:50)
- 1:20 yksityisasiakkaista (46:46)

Codes

- asiakaskunta {4-0}
- jousipehmustettuja sohvia {1-0}
- metafora {1-0}
- osaamisen kuvausta {3-0}
- puisia huonekalunrunkoja {1-0}
- rokakootuoleja {1-0}
- työkohteiden kuvausta {4-0}
- työmenetelmän kuvausta {2-0}
- yriyshistoriaa {2-0}

Loaded PT: P 1: Atlas-ti harjoitus.txt, C:\Documents and Settings\Oletus\Omat tiedostot\metodikoulutus\Atlas-ti harjoitus.txt

Käynnistä Microsoft PowerPoint - [...] Saapuneet - Outlook Exp... Workspace Atlas-ti harjoitus 16:20